

УДК 330.338: 65.016

Марушкевич О. В.

магістрантка, 6 курс

ОПП «Фінансовий менеджмент і контролінг»

Науковий керівник: Чепка В. В.

к.е.н., доцентка кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ В СИСТЕМІ КОНТРОЛІНГУ

Головною метою діагностики фінансового стану є аналіз економічної ефективності організації в різні періоди, виявлення факторів, що мають позитивний чи негативний вплив і визначення рівня фактичної фінансової стійкості підприємства, плато- та кредитоспроможності, інвестиційної привабливості тощо. Результати такого дослідження дають можливість зробити прогнози з приводу майбутньої діяльності підприємства.

Аналіз літературних джерел свідчить про неоднозначність трактування поняття «фінансовий стан». Більшість науковців ототожнює між собою поняття «фінансовий стан», «фінансова стійкість», «фінансова стабільність» та «фінансова рівновага». Розбіжності у наведені змісту поняття зумовлює вибір тих ключових показників його аналізу, що найбільшим чином відповідають обраним цілям та фактичним умовам функціонування підприємства.

Проаналізувавши дефініції «фінансового стану» нами було запропоновано уточнене його визначення. Фінансовий стан - це категорія, яка характеризує виробничу та фінансову діяльність підприємства, його фінансової стійкості та платоспроможності, через проведення оцінки спроможності підприємства

забезпечити оптимальну діяльність і розраховатись за своїми зобов'язаннями в певний період часу з використанням розрахунку відповідних показників.

Про тісний взаємозв'язок понять «фінансового стану» та «фінансової діагностики» відмічають Градова А.В. та Савицька Г.В., визначаючи фінансову діагностику, як напрямок економічного аналізу, що дає можливість виявити та навести характеристику порушенню нормального ходу економічних процесів в організації [1, с. 86]. Тобто, головною метою діагностики фінансового стану є своєчасне виявлення вже існуючих та перешкоджання появі нових проблем фінансової діяльності підприємства та його платоспроможності.

Сьогодні існує велика кількість методів фінансової діагностики, які відрізняються сукупністю показників, що входять до моделі, точністю результатів, сферою застосування тощо. Однією з найпоширеніших класифікацій є їх поділ на формалізовані та неформалізовані. Формалізовані методи побудовані на жорстко формалізованих аналітичних залежностях між показниками. До них входять традиційні методи (порівняння, відносні показники), детермінований факторний аналіз (індекси, відсотки, дисконтування) та імовірнісний факторний аналіз [2, с. 36-37]. Неформалізовані методи (метод експертних оцінок і сценаріїв, теорії катастроф) описують аналітичні процедури на логічному рівні та є суб'єктивними, адже значну роль в них відводиться інтуїції та знанням людини, що здійснює аналіз.

Також існує поділ моделей фінансової діагностики на дескриптивні моделі (мають описовий характер), предикативні моделі (мають прогностичний характер) та нормативні моделі (роблять можливим порівняння фактичних результатів діяльності компанії з нормативними даними).

Сьогодні найбільш поширеними моделями діагностики фінансового стану є моделі, що базуються на основі дискримінантного аналізу. Його суть полягає в тому, що з допомогою математично-статистичних методів можна побудувати функцію і обчислити інтегральний показник і на основі нього з певною імовірністю спрогнозувати банкрутство компанії [3, с. 334].

Дискримінантний аналіз може бути однофакторним чи багатофакторним. Однофакторний аналіз передбачає відособлене дослідження окремих показників і класифікацію компаній за принципом дихотомії [4, с. 422]. Найбільш поширеними такими моделями є системи показників Бівера і Вайбеля. Багатофакторний дискримінантний аналіз на відміну від однофакторного, дає змогу використовувати декілька змінних [3, с. 334]. В ході аналізу визначається певна сукупність показників, для кожного з яких визначається його вага у загальній функції. Серед найвідоміших моделей прогнозування банкрутства на основі багатофакторного дискримінантного аналізу є модель Альтмана, Р. Таффлера і Г. Тішоу, Р. Ліса та Г. Спрінгейта.

Підсумовуючи відмітимо, що діагностика фінансового стану займає важливе місце в системі контролінгу та є одним з її базових інструментів. Результати такого аналізу дають можливість приймати управлінські рішення щодо кредитування, інвестування, розширення чи диверсифікації діяльності тощо [23, с. 131]. Тож ефективна діяльність підприємства можлива лише у разі діагностики фінансового стану та визначення напрямів щодо його поліпшення.

Список використаних джерел:

1. Савицька Г.В., Градова А.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. К.: Знання, 2014. 654 с.
2. Насібова О.В. Методичні підходи фінансового аналізу підприємства [Електронний ресурс] / Насібова О.В., Шипенко А.А // ХТЕІ КНТЕУ – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/10397/1/6.pdf>.
3. Сич О.А. Дискримінантний аналіз і його застосування в прогнозуванні банкрутства підприємства [Електронний ресурс] / Сич О.А., Калічак І.І. // «Молодий вчений» № 2 (42). – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/78.pdf>.

4. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб-ник. — К.: КНЕУ, 2003. —554 с.
5. Іванець І. В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу. Молодіжний економічний дайджест [Електронний ресурс] / І. В. Іванець, К. В. Цищорська // наук. електр. журн. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» № 1. — 2015. — Режим доступу до ресурсу: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/10514>.

УДК 330.3

Орлов А.М.

студент ОП «Корпоративні фінанси», 4 курс

Шаховалова Є.О.

к.е.н., доцент кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ФІНАНСОВІ РИЗИКИ ПІДПРИЄМСТВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Однією з найважливіших складових життєдіяльності країни є її енергетична безпека. В Україні триває реформа як енергетичного ринку в цілому, так і його електроенергетичного сектору зокрема. Відбуваються ґрунтовні зміни у системі, яка переходить від централізованого державного управління до багатобічної системи керівництва зі зниженням державного втручання у сфери нагляду, контролю та регулювання. Це свідчить про початок лібералізації ринку електроенергетичних послуг.

Проте ці процеси йдуть поволі. Це пов'язано з тим, що реструктуризація електроенергетичного сектору не завжди відбувається з урахуванням і